

කායී ශක්තිය ක්ෂමතාව

උත්තාරණ වාලක ශක්තිය

වස්තුවක් රේඛීයව චලනය වීමේදී එය සතු වාලක ශක්තිය මෙලෙස හදුන්වයි.

$$E = \frac{1}{2} mv^2$$

m- ස්කන්ධය, v^2 -ප්‍රවේගය

භ්‍රමණ වාලක ශක්තිය

අක්ශයක් වටා වස්තුවක් භ්‍රමණය වීමේදී එය සතු වාලක ශක්තිය මෙලෙස හදුන්වයි.

$$E = \frac{1}{2} I\omega$$

I -අවස්තිති සූර්ණය, ω -කෝණික ප්‍රවේගය

විභව ශක්තිය

වස්තුවක් පොළව මට්ටමේ සිට පවතින උස හා ප්‍රත්‍යස්ථ වස්තුවක් ඇදීමකට හෝ සම්පීඩනයකට ලක්කල විට එහි පවතින සැගවුන ශක්තිය විභව ශක්තියයි.

ගුරුත්වජ විභව ශක්තිය

පොළව මට්ටමේ සිට පවතින සෘජු උස අනුව ගබඩා වී ඇති ශක්තිය මෙලෙස හදුන්වයි.

$$E = mgh$$

m- ස්කන්ධය, g- ගුරුත්වජ ත්වරණය, h- සෘජු උස

කායී ශක්තිය ක්ෂමතාව

ප්‍රත්‍යස්ත විභව ශක්තිය

ප්‍රත්‍යස්ත වස්තුවක සැඟවී ඇති විභව ශක්තිය මෙලෙස හඳුන්වයි.

$$E = 1/2 Fe$$

F- බලය, e- වෙනස් වූ දිග

ක්ෂමතාව(ජවය)

ඒකක කාලයකදී උපදවන ශක්ති ප්‍රමාණය ක්ෂමතාව/ජවය ලෙස හඳුන්වයි.(කායී කිරීමේ සිසුතාවය)

$$P = \frac{W}{t}$$

P- ජවය(W/Js^{-1}), W- කායී ප්‍රමාණය(J), t- කාලය(s)

කායීක්ෂමතාවය

$$\text{කායීක්ෂමතාව} = \frac{\text{ප්‍රයෝජනවත් ශක්තිය}}{\text{සැපයූ ශක්තිය}} \times 100\%$$

$$\text{කායීක්ෂමතාව} = \frac{\text{ප්‍රතිදාන ජවය}}{\text{ප්‍රදාන ජවය}} \times 100\%$$

කායී ශක්තිය ක්ෂමතාව

කායීය

භාහිර බලයක් යෙදීමෙන් වස්තුවක් විස්තාපනයට ලක්වීමේදී කායීයක් සිදුවී ඇතැයි සලකයි.

$$W=FS$$

W- කායීය (Nm,J) , F- භාහිර බලය(N) , S- බලය දිශාවට සිදුකල විස්තාපනය(m)

ශක්තිය

කායී කිරීමේ හැකියාව ශක්තිය වේ.

ශක්තිය මැවීමක් හෝ විනාශ කිරීමක් සිදුකල නොහැකි අතර එක් ශක්ති ආකාරයක සිට තවත් ශක්ති ආකාරයකට පරිවර්තනය වීම සිදුවේ.

යාන්ත්‍රික ශක්තිය

විවිධ ශක්තීන් පැවතුනද වාලක ශක්තිය හා විභව ශක්තිය යාන්ත්‍රික ශක්තිය ලෙස සලකයි.

යාන්ත්‍රික ශක්ති සංස්තීති මූලධර්මය:

ශක්තිය මැවීමක් හෝ විනාශ වීමක් සිදු නොවන අතර සංවෘත පද්දතියක මුලු යාන්ත්‍රික ශක්තිය නියත අගයකි.

$$\frac{1}{2} mv_1^2 + mgh_1 = \frac{1}{2} mv_2^2 + mgh_2$$

අමුද්‍රව්‍ය, බලශක්තිය උපයෝගී කරගනිමින් රසායනික විපර්යාසයකට භාජනය කර නව ගුණාංග ඇති ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය මෙලෙස හැදින්විය හැක.

- ❖ රසායනික කර්මාන්තයකදී සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණු.
 - රසායනික නිෂ්පාදන සඳහා යොදාගන්නා සංයෝග හා නිෂ්පාදනය කරනු ලබන සංයෝග ගබඩාකිරීම හා පරිහරණය කිරීමේදී විදිමත් ක්‍රම අනුගමනය.
 - එම සංයෝග පිළිබඳ සියලු දත්ත අඩංගු MSDS (Material Safety Data Sheet) පත්‍රිකාවක් පරිහරණයට පුරුදුවීම.
 - මේ සඳහා යොදාගන්නා අමුද්‍රව්‍ය සංයෝග වල සංයුතිය, සංශුද්ධතාව, භෞතික ගුණාංග පිළිබඳ නිරතුරුව පරීක්ෂාව.
 - අමුද්‍රව්‍ය මිශ්‍රකිරීමේදී මිශ්‍ර කරන අනුපාත, අනුපිළිවෙල පිළිබඳ අවබෝදය.
 - ආරක්ෂක උපක්‍රම පිළිපැදීම.

1. පලමුවන නියමය

භාහිර බලයක් යෙදෙනතුරු නිෂ්චල වස්තු නිෂ්චලතාවයෙන් පවතින අතර, චලනය වන වස්තු ඒකාකාර ප්‍රවේගයෙන් චලනය වේ.

2. දෙවන නියමය

වස්තුවක ඇතිවන ත්වරණය එම වස්තුව මත යොදන භාහිර බලයට අනුලෝමව සමානුපාතිකවන අතර එම වස්තුවේ ස්කන්ධයට ප්‍රතිලෝමව සමානුපාතික වේ.

3. තුන්වන නියමය

සෑම ක්‍රියාවකටම සමාන වූද, ප්‍රති විරුද්ධ වූද ප්‍රතික්‍රියාවක් ඇත.